

BIULETYN HISTORII
WYCHOWANIA

THE POZNAŃ SOCIETY FOR THE ADVANCEMENT
OF THE ARTS AND SCIENCES

in cooperation with

DEPARTMENT OF HISTORY OF EDUCATION OF ADAM MICKIEWICZ UNIVERSITY

BULLETIN OF THE HISTORY
OF EDUCATION
2015 (33)

CONTENTS

ARTICLES AND PAPERS

Kalina Bartnicka, The uniqueness of the Commission of National Education in Europe.....	7
Katarzyna Dormus, Girls' education as an element of school reforms from the Commission of National Education up to WWII.....	23
Stefania Walasek, Construction of elementary (people's) schools in Galicia and the Kingdom of Poland as discussed in periodicals published at the turn of the 19th and the 20th century.....	41
Aneta Bołdyrew, Reformatory Concepts of Education and Protective Activities Toward Neglected Children in the Kingdom of Poland at the Turn of the XIX-th Century in Comparison with European Solutions	57
Sarit Albaldes Liviatan, The Educational System in Israel – Changes in Perception and Approaches since the Late 19th Century.....	71
Tomasz Gmerek, Development of Education for Indigenous Minorities in Alaska	79

MATERIALS

Sławomir Jędraszak, The Educational Function of Terracotta Representations from Egypt in the Graeco-Roman Period.....	99
Małgorzata Terteka, Everyday life of Marie Christine Habsburg (1923–2012).....	119

PRESENTATIONS

Anna Maria Apanel, Piotr Kotarski, Wiktor Dega – a remarkable medical doctor and educator (1896–1995) – reminiscences on the 20th anniversary of his death	143
Maria Radziszewska, Eugenia Bernadeta Malewska (1935–2015).....	151

PUBLICATIONS

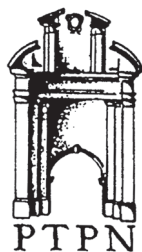
Reviews.....	157
Bibliography of history of education, schooling and educational thought in Poland.....	179

SCIENTIFIC LIFE.....	243
----------------------	-----

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK
WYDZIAŁ HISTORII I NAUK SPOŁECZNYCH
we współpracy z
ZAKŁADEM HISTORII WYCHOWANIA UNIWERSYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA

BIULETYN HISTORII
WYCHOWANIA
2015 (33)

Poznań 2015

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK

GLÓWNY REDAKTOR WYDAWNICTW PTPN

Krzysztof Kurek

RADA REDAKCYJNA

Kalina Bartnicka (Instytut Historii Nauki PAN), Vlasta Cabanova (Žilinská Univerzita v Žiline),
Krzysztof Jakubiak (Uniwersytet Gdański), Wiesław Jamrozek (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu), Andrzej Meissner (Uniwersytet Rzeszowski), Lech Mokrzecki (Uniwersytet Gdański),
Winfried Schich (Freien Universität Berlin), Władysława Szulakiewicz (Uniwersytet Mikołaja Kopernika),
Jaroslav Vaculik (Masaryk University Brno), Adam Winiarz (Wszechnica Świętokrzyska w Kielcach),
Dorota Żołądź-Strzelczyk (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

RECENZENCI TOMU

Aleksandra Boroń (UAM Poznań),
Lidia Burzyńska-Wentland (Akademia Marynarki Wojennej, Gdynia),
Edyta Głowacka-Sobiech (UAM Poznań), Justyna Gulczyńska (UAM Poznań),
Barbara Jędrychowska (Uniwersytet Wrocławski), Janina Kamińska (Uniwersytet Warszawski),
Joanna Król (Uniwersytet Szczeciński), Elwira Kryńska (Uniwersytet w Białymstoku),
Ewa Kula (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), Elżbieta Magiera (Uniwersytet Szczeciński),
Iwonna Michalska (Uniwersytet Łódzki), Grzegorz Michalski (Uniwersytet Łódzki),
Jan Probstko-Prostyński (UAM Poznań), Kazimierz Puchowski (Uniwersytet Gdański),
Agnieszka Wałęga (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)

REDAKCJA

Wiesław Jamrozek (redaktor naczelny)
Dorota Żołądź-Strzelczyk (zastępca redaktora naczelnego)
Krzysztof Ratajczak (sekretarz)

REDAKTORZY JĘZYKOWI

Krystyna Sobkowicz, Graham Crawford

ADRES REDAKCJI

WSE UAM, ul. A. Szamarzewskiego 89 p. 404
60-568 Poznań, tel. (0 61) 829 23 14

ISSN 1233-2224

CZASOPISMO RECENZOWANE

Wydanie publikacji dofinansowało Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

WYDAWCY

Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk
Zakład Historii Wychowania Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu
Zarząd Główny Towarzystwa Historii Edukacji w Warszawie

PROJEKT OKŁADKI

Joanna Roszkowska-Jazdon

Ilustracja na okładce na podstawie drzeworytu *Nauczanie* z książki M. Reja *Zwierciadło*, 1568 r.

Pierwotną wersją czasopisma jest wersja drukowana

DRUK

Drukarnia A. Frąckowiak
Poznań, ul. Unii Lubelskiej 3, tel. 0502 604 192

Spis treści

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

Kalina Bartnicka, <i>Oryginalność Komisji Edukacji Narodowej na tle europejskim</i>	7
Katarzyna Dormus, <i>Wątek kształcenia dziewcząt w reformach szkolnych od czasów Komisji Edukacji Narodowej do II wojny światowej</i>	23
Stefania Walasek, <i>Budownictwo szkół elementarnych (ludowych) w Galicji i Królestwie Polskim na łamach czasopism przełomu XIX i XX wieku</i>	41
Aneta Bołdyrew, <i>Reformatorskie koncepcje działań oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci zaniedbanych w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX wieku na tle rozwiązań europejskich</i>	57
Sarit Albaldes Liviatan, <i>The Educational System in Israel – Changes in Perception and Approaches since the Late 19th Century</i>	71
Tomasz Gmerek, <i>Rozwój szkolnictwa dla mniejszości tubylczych na Alasce</i>	79

MATERIAŁY

Sławomir Jędraszek, <i>Edukacyjna funkcja koroplastycznych przedstawień terakotowych z Egiptu okresu grecko-rzymskiego na podstawie wybranych grup zabytków</i>	99
Małgorzata Terteka, <i>Życie codzienne Marii Krystyny Habsburg (1923–2012)</i>	119

PREZENTACJE

Anna Maria Apanel, Piotr Kotarski, <i>Wiktor Dega – wybitny lekarz i pedagog (1896–1995) – wspomnienie w dwudziestą rocznicę śmierci</i>	143
Maria Radziszewska, <i>Eugenia Bernadeta Malewska (1935–2015)</i>	151

WYDAWNICTWA

Recenzje

Katarzyna Kabacińska-Łuczak, Maria Chodkowska, Renata Bednarz-Grzybek, <i>Twórczość i praktyka pedagogiczna Janusza Korczaka w kontekście teorii socjologicznej Floriana Znanieckiego</i> , Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2014, ss. 291	157
Magdalena Lewicka, <i>Addenda do dziejów oświaty. Z badań nad prasą Drugiej Rzeczypospolitej</i> , red. nauk. Iwonna Michalska i Grzegorz Michalski, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2013, ss. 348.....	162

Tadeusz Ostrowski, <i>Ks. Adam Orczyk, Zarys historii szkolnictwa i myśli pedagogicznej</i> , Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 2008, ss. 359	166
Michał Nowicki, <i>Polskie dziedzictwo edukacyjne od XVI do XX wieku – ciągłość i zmiana. Zbiór studiów i rozpraw ofiarowanych Profesorowi Lechowi Mokrzeckie- mu z okazji Jubileuszu 80 urodzin</i> , red. R. Grzybowski, K. Jakubiak, M. Brodnicki, T. Maliszewski, Toruń 2015, ss. 637.....	171
Bibliografia historii wychowania, szkolnictwa i myśli pedagogicznej w Polsce za rok 2013 (z uzupełnieniami za lata poprzednie)	179

ŻYCIE NAUKOWE

Aneta Bołdyrew, <i>Sprawozdanie z II Konferencji Naukowej „Działalność oficyn wydaw- niczych na rzecz edukacji, szkolnictwa i oświaty w XIX i XX wieku”</i>	243
---	-----